

55155315: สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์

คำสำคัญ: ทองเหลืองกับไหม/ หัตถกรรมหล่อทองเหลือง/ บ้านปะอ่าว

ปรารภณา จิระชัยอารีย์: โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์ทองเหลืองกับไหม บ้านปะอ่าว จังหวัดอุบลราชธานี. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ผศ. ดร. ลุ้ย กานต์สมเกียรติ. 142 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการพัฒนาและการออกแบบผลิตภัณฑ์ทองเหลืองกับไหม บนพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้านปะอ่าว จังหวัดอุบลราชธานี 2) ออกแบบผลิตภัณฑ์ทองเหลืองกับไหมโดยต่อยอดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้านปะอ่าว และ 3) ประเมินความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต้นแบบ ดำเนินการวิจัยโดย 1) การวิจัยเชิงสำรวจ และ 2) การวิจัยจากกรณี ใช้เครื่องมือการวิจัย คือ 1) การสังเกต และบันทึกผลการสังเกต 2) การสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างช่างหล่อทองเหลือง และช่างทอผ้าไหมบ้านปะอ่าว รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ 3) แบบสอบถามปัจจัยที่อิทธิพลต่อความสนใจผลิตภัณฑ์ทองเหลือง และ 4) การทดลอง ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา และโดยใช้สถิติบรรยาย

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ทองเหลืองกับไหม บนพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้านปะอ่าว พบว่า 1) กรรมวิธีการหล่อดั้งเดิมแบบขึ้นฝั้งหาย ลวดลาย และการประยุกต์ใช้วัสดุ เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในหัตถกรรมหล่อทองเหลือง และลักษณะเฉพาะลวดลายของผ้าไหม เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในหัตถกรรมทอผ้าไหมของบ้านปะอ่าว 2) หัตถกรรมหล่อทองเหลืองบ้านปะอ่าวมีศักยภาพในตัวเองสูงสามารถพัฒนาได้ เนื่องจากมีความเป็นเอกลักษณ์แบบดั้งเดิม ความเป็นงานฝีมือ มีเรื่องราวความเป็นมาอันน่าสนใจ และมีคุณค่าเชิงนิเวศ สอดคล้องกับกระแสนิยมและความสนใจของผู้บริโภคปัจจุบัน 3) มีความเป็นไปได้ที่จะพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์ทองเหลืองกับไหม โดยวิธีการปะติดผ้าไหมเข้ากับชิ้นงานทองเหลืองเป็นวิธีการที่เหมาะสม และ 4) ความต้องการการออกแบบของตลาด ต้องการผลิตภัณฑ์ทองเหลืองในกลุ่มเครื่องเรือนและของตกแต่งบ้าน โดยให้ความสำคัญกับรูปแบบของผลิตภัณฑ์ในการตัดสินใจเลือกซื้อ

การออกแบบผลิตภัณฑ์ทองเหลืองกับไหม ตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวความคิดสำคัญ คือ การผสมผสานเข้ากับทองเหลืองโดยวิธีการปะติดอย่างเป็นแบบแผนของลวดลายสัมพันธ์ที่ได้จากเอกลักษณ์ลวดลายของหัตถกรรมผ้าไหม และหัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอ่าว เป็นรูปแบบที่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมร่วมสมัยได้ โดยใช้กรรมวิธีการผลิต ทักษะงานฝีมือ และเอกลักษณ์ของลวดลายที่เป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมของท้องถิ่น ความบันเทิงใจและแนวความคิดการออกแบบ คือ “ใบบัว” ผลงานการออกแบบผลิตภัณฑ์ มีจำนวน 5 ชุด ประกอบด้วย 1) ชุดกาน้ำชา 2) เชิงเทียน 3) แจกัน 4) กระดิ่งลม และ 5) โคมไฟชุดติดผนัง ทั้งหมดเป็นผลิตภัณฑ์ทองเหลืองกับไหม โดยไหมที่ใช้ได้จากผ้าไหมหัวกิ และเศษเหลือใช้จากการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน นำมาผสมผสานกับชิ้นงานทองเหลืองโดยวิธีการปะติดลงในร่องลายบนพื้นผิวทองเหลืองที่ทำเตรียมไว้แล้ว สามารถถอดเปลี่ยนให้มีสีสัน และลวดลายต่างๆ ของผ้าไหมที่นำมาใช้ ได้ตามความชอบ หรือตามกระแสนิยม

ภาควิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา

ปีการศึกษา 2556

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

55155315: MAJOR: PRODUCT DESIGN

KEY WORD: BRASS WITH SILK / BRASS CRAFT/ BAAN PA-AO

PRATHANA JIRACHAIAREE: THE DESIGN OF BRASS WITH SILK PRODUCTS
BAAN PA-AO UBONRATCHATHANI. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. LUI KARNSOMKIAT, Ph.D.,
142 pp.

The main objectives of this thesis were; 1) to study the guidelines for development and design the brass with silk products that based on local wisdom of Baan Pa-Ao, Ubonratchathani, 2) to design the brass with silk products that advanced in local wisdom of Baan Pa-Ao and 3) to evaluate the prototype products. The research methodology consisted of; 1) survey research and 2) the study of the case. The instruments used in the study were; 1) to observe and record observations, 2) semi-structured interviews with brass casters, silk weavers, including the community product experts, 3) the questionnaires to ask about the product interest factors and 4) experimentation. The content analysis and the percentage, mean, and standard deviation were the parameters used for statistical analysis.

After the study of guidelines to develop and design the bass with silk products, the results of the study were as follows: 1) The traditional lost-wax casting process, patterns and material application for the brass crafts and also the specific patterns of silk for the silk weaving crafts those were the local wisdom of Baan Pa-Ao. 2) The Baan Pa-Ao brass casting craft has the potential to develop higher itself, due to the traditional identity, the handicraft value, the interesting background story and Eco value that correlated with the trend of the customer at present. 3) It is possible to develop brass with silk products designed by attaching the silk into the brass works that is the appropriate technique. 4)The bass product design requirements of the makets are furniture and home furnishings that focus on the form of the purchasing decisions.

Based on the key concept of making brass with silk products designed, the merging silk with brass by attaching into unique patterns of silk weaving crafts and Baan Pa-Ao brass crafts which can serve the demand of contemporary as the production, the craft skills, and uniqueness of the local traditional pattern. The inspiration and the design concept is “lotus leaf”, the product design have 5 sets which are consist of 1) Teapot with teacups 2) Candlesticks 3) Vases 4) Wind chimes and 5) Lamp series, wall mountable. All of these products are made of brass with silk as a loomhead silk and the residuals from processing products in the community combined with brass by attaching into the pattern. They can be changed and removed for making more colorful or the trends including what the color that the customer like.

Department of Product Design

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature

Academic Year 2013

Thesis Advisors' signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ สนับสนุน และความร่วมมือจากบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยจึงขอแสดงความขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลัษฏ์ กานต์สมเกียรติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้คอยผลักดัน ชี้แนะแนวทาง และสนับสนุนเสมอมา, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐไท พรเจริญ ที่ฝึกหัดวิชาแก่ศิษย์ผู้อ่อนหัด, อาจารย์ ดร.ชลฤทธิ เหลืองจินดา ผู้แนะนำแง่มุมที่ต่างออกไปจนเกิดเป็นความคิดสร้างสรรค์, ตลอดจนอาจารย์ในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ทุกท่าน อดทนเคี้ยวกรำ พร่ำสอน ให้คำปรึกษา อันเป็นคุณอนันต์แก่ศิษย์ผู้ด้อยด้วยปัญญา

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.นิยม วงศ์พงษ์คำ ที่สละเวลา และให้เกียรติมาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธนสิทธิ์ จันทะรี สำหรับคำปรึกษา และข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์กับการวิจัยอย่างมาก

ขอขอบคุณ พี่พนมไพร สายบัว ผู้ที่คอยให้คำปรึกษา กรุณาด้วยความเมตตาเสมอมา

ขอขอบคุณ อาจารย์ทวีศักดิ์ สาสงเคราะห์ ผู้ที่คอยให้คำปรึกษา แนะนำแนวทาง และการแก้ปัญหาต่างๆ

ขอขอบคุณ คุณรุจิรา วงศ์สามารถ (ร้านระหว่างทาง) ที่สละเวลา และเอื้อเฟื้อสถานที่ในการเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณ กลุ่มช่างหล่อทองเหลือง (ศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมหล่อทองเหลืองบ้านปะอ่าว) และกลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมบ้านปะอ่าว สำหรับความอนุเคราะห์ และความร่วมมือ ตลอดจนการวิจัย

ขอขอบคุณ วิศวกรใจดี พี่ชรินทร์ เต็มเจิม ที่ให้คำปรึกษา สละเวลา และร่างกายแรงใจดูแลความเรียบร้อยของผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

ขอขอบคุณ ผู้เขียนหนังสือทุกเล่ม สำหรับความรู้ประเทืองปัญญา

เพื่อนร่วมอุดมการณ์ผู้เหนี่ยวลากร่วมกันมา เก่ง คงยศ อินทุยศ, บี เพชรราพร ศรีนอก, ปอ ศศิกานุจน์ นารถโคษา, เอิร์ท ปณิธิ อารีย์สง่ากุล, ไม้ ธนกร นิรันดรนุต ขอขอบคุณสำหรับการแลกเปลี่ยนมุมมองความคิดเห็น และแรงใจที่มีให้กันเสมอมา, จ้อย ญาณิน มัทธูรศ ผู้ห่วงใยช่วยเหลือในส่วนของบริษัทด้อยภาษาอังกฤษ และดำเนินการเรื่องบทความ และฟู้กัน ศิริมภา จุลนวล ที่คอยช่วยเหลือจัดท้าวัสตุ สละร่างกายในการทำแบบจำลอง พร้อมกับความห่วงใย และกำลังใจ

ขอขอบคุณ นึก สิริทิพย์ บุญทับ สำหรับความช่วยเหลือในการพิมพ์เนื้อหา และกำลังใจ

ขอขอบคุณ หนูหยวน ธนพร พบลาภ ที่คอยเป็นธุระดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนาม และติดต่อประสานงาน

ขอขอบคุณบุคคลสำคัญที่คอยห่วงใย ดูแลช่วยเหลือ มีส่วนช่วยคิดช่วยทำในทุกๆ ขั้นตอนด้วยความใส่ใจ คุณอนุวัฒน์ เต็มเจิม พี่ตัวด

ท้ายที่สุดขอขอบพระคุณ พิกเลท ปลาบู่ สำหรับความห่วงใย กำลังใจ และการสนับสนุน รวมทั้งขอบใจแดงดอง ส้มผัก ข้าวปุ้น และครอบครัวสำหรับความรัก